

اظهار نظر درباره:

«طرح جهش تولید دانش بنیان»

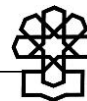
معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

دوره یازدهم - سال دوم
شماره چاپ:
تاریخ چاپ:
شماره ثبت: ۵۶
کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۲-۱۷۳۶۶
دی‌ماه ۱۴۰۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۲.....	۱. بررسی کلیات طرح
۴.....	۲. بررسی مواد (ارزیابی و پیشنهادها)
۴.....	ماده (۱)
۵.....	ماده (۲)
۶.....	ماده (۳)
۸.....	ماده (۴)
۱۲.....	ماده (۵)
۱۵.....	ماده (۶)
۱۶.....	ماده (۷)
۱۷.....	ماده (۸)
۲۰.....	ماده (۹)
۲۱.....	ماده (۱۰)
۲۳.....	ماده (۱۱)
۲۵.....	ماده (۱۲)
۲۷.....	ماده (۱۳)
۲۷.....	ماده (۱۴)
۲۹.....	ماده (۱۵)
۲۹.....	ماده (۱۶)
۳۱.....	ماده (۱۷)
۳۱.....	ماده (۱۸)
۳۲.....	ماده (۱۹)
۳۲.....	ماده (۲۰)
۳۳.....	ماده الحاقی (۱)
۳۳.....	ماده الحاقی (۲)
۳۴.....	ماده الحاقی (۳)
۳۵.....	جمع بندی و پیشنهاد
۳۵.....	منابع و مأخذ

اظهارنظر درباره: «طرح جهش تولید دانش بنیان»

چکیده

طرح «جهش تولید دانش بنیان» به منظور رفع موانع و مشکلات فعالیت و تولید و ایجاد تحول در این حوزه، به کمک تقویت چارچوب‌های قانونی، با شماره ثبت ۵۶ مورخ ۱۳۹۹/۴/۳ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده و در دستور کار کمیسیون‌ها قرار گرفت. طرح اولیه با ۳۳ ماده، ابتدا در کمیسیون صنایع و معادن به‌عنوان کمیسیون اصلی و سایر کمیسیون‌های فرعی بررسی شد و تدوین‌کنندگان طرح ضمن برگزاری جلسات تخصصی کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی، برخی اشکال‌ها را رفع کردند و تلاش شد طرح جهش تولید دانش بنیان به‌لحاظ تعداد مواد و نحوه نگارش، خلاصه و منسجم شود. در نهایت، طرح تصحیح شده به کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری ارجاع شد و مورد بازنگری قرار گرفت و در نهایت طرح مذکور با ۱۶ ماده به مجلس شورای اسلامی ارجاع شد. سپس دوباره به کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری ارجاع شد و در آنجا با اصلاحات و اضافه شدن مواد الحاقی دیگری با ۲۰ ماده به مجلس شورای اسلامی فرستاده شد. هرچند در این طرح تلاش شده است با اعتباربخشی به فعالیت‌های دانش بنیان از طریق ضمانت ریسک فناوری، تسهیل فعالیت‌های این حوزه و تشویق بخش خصوصی به تحقیق و توسعه از طریق اعطای اعتبار مالیاتی به آنها تحولی در امر تولید دانش بنیان ایجاد کند، همچنان برخی ایرادها به‌جای خود باقی مانده است.

در این گزارش تلاش شده است ایرادهای فوق مبتنی بر تداوم برنامه‌های حمایتی ارائه شده توسط معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و نقش انکارناپذیر این نهاد در توسعه فعالیت‌های دانش بنیان کشور رفع شود و درعین حال با ایجاد الزامات قانونی میزان پاسخگویی و تعهدات وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مرتبط در حمایت از این حوزه افزایش یابد. لذا تصویب این طرح مشروط به اصلاح و یا حذف برخی مواد پیشنهاد می‌شود.

مقدمه

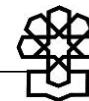
«جهش تولید دانش بنیان» به منظور رفع موانع و مشکلات فعالیت و تولید و ایجاد تحول در این حوزه، با شماره ثبت ۵۶ مورخ ۱۳۹۹/۴/۳ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده و در دستور کار کمیسیون‌ها قرار گرفت. طرح اولیه با ۳۳ ماده، ابتدا در کمیسیون صنایع و معادن به عنوان کمیسیون اصلی و سایر کمیسیون‌های فرعی مورد بررسی قرار گرفت. تدوین کنندگان طرح ضمن برگزاری جلسات تخصصی کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی، برخی اشکال‌ها را رفع کردند و تلاش شد طرح جهش تولید دانش بنیان به لحاظ تعداد مواد و نحوه نگارش، خلاصه و منسجم شود. در نهایت، طرح تصحیح شده به کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری ارجاع شد و مورد بازنگری قرار گرفت و در نهایت طرح مذکور با ۱۶ ماده به مجلس شورای اسلامی ارجاع شد. بعد از ارائه گزارش شور اول طرح در صحن مجلس، با رأی نمایندگان مجدداً برای تصحیح و بازنگری به کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری بازگشت و در این مرحله، با افزودن مواد و بندهایی جدید به نسخه شور اول، به طرحی ۲۰ ماده‌ای تبدیل شده است. با وجود تلاش برای تصحیح طرح، همچنان ایرادهای مهمی به جای خود باقی مانده و حتی در مقایسه با نسخه‌های پیشین، ایرادهای جدیدی نیز افزوده شده است.

این گزارش به عنوان فاز سوم گزارش کارشناسی «طرح جهش تولید دانش بنیان»، ضمن بررسی محتوای طرح ۲۰ ماده‌ای، مصوبات کمیسیون آموزش، تحقیقات و پیشنهادهای مرکز پژوهش‌های مجلس را ارائه می‌کند.

۱. بررسی کلیات طرح

بررسی کلیات طرح به صورت ظاهری و محتوایی انجام شده است. بررسی طرح به لحاظ ظاهری نشان می‌دهد، تمرکز طرح تصحیح شده، بر خلاصه‌سازی مواد و مرتب‌سازی آنها بر اساس اهداف و موضوعها بوده است. به این ترتیب تعداد مواد از ۱۶ ماده در مصوبه کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری در گزارش شور اول، در نهایت به ۲۰ ماده در گزارش شور دوم افزایش یافت.

ایرادهای وارد بر کلیات طرح «جهش تولید دانش بنیان» مصوبه کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری (شور دوم) از سه جنبه رعایت اصول قانونی و تنقیحی، نحوه ساختاردهی به مدیریت فناوری و نوآوری در کشور و راهکارهای اجرایی پیشنهاد شده برای ایجاد جهش در تولید دانش بنیان قابل بررسی هستند.

ایرادها از بُعد رعایت اصول قانونی و تنقیحی

- تعداد زیاد مواد و بندهایی که همچنان ناظر به تصحیح یا افزودن مواردی به مواد و بندهای سایر قوانین کشور هستند که خلاف سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی و مخل امر تنقیح قوانین کشور است.
- نیاز به پذیرش رسمی بار مالی اجرای قانون از طرف دولت و ابهام در پیشنهاد تأمین اعتبار از طریق حذف معافیت مالیاتی ماشین‌آلات و تجهیزات وارداتی مصرح در ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰.
- ابهام و عدم شفافیت در حدود اختیارات و اقدامات دولت در برخی مواد و احتمال مغایرت با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی.
- فقدان پیش‌بینی مکانیسم نظارت بر حسن انجام طرح و جلوگیری از سوءاستفاده‌ها.

ایرادها از بُعد ساختاردهی به مدیریت فناوری و نوآوری در کشور

- ایجاد نهادهای موازی (به‌ویژه در ماده (۸)) و ضعف در بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود که امکان تداخل و واگرایی فعالیت‌ها را افزایش می‌دهد و مغایر با سیاست‌های کلی تعیین شده در اسناد بالادستی کشور است.
- نادیده گرفته شدن نقش، جایگاه قانونی و وظیفه کلیه نهادهایی که در زنجیره تولید دانش‌بنیان نقش مؤثر دارند.

- ابهام در نقش و وظایف شورای عالی عتف به دلیل جایگزینی آن با یک «شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان» که در این طرح به واسطه تصحیح قانون «حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی اختراعات و فناوری‌ها مصوب ۱۳۸۹» پیش‌بینی شده است.
- تضعیف حقوق حقه مجلس در امر نظارت به دلیل عدم امکان سؤال و استیضاح معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور به‌عنوان نهاد متولی پیگیری اجرای این قانون.

ایرادها از بُعد راهکارهای اجرایی

- این طرح در الزام یا تشویق به عقد قراردادهای پژوهشی با شرکت‌های دانش‌بنیان متمرکز شده در حالی که مسئله اصلی، ضعف در اجرای سایر قوانین مرتبط با این موضوع و نحوه هزینه‌کرد و تخصیص این اعتبارات است.
- در این طرح راهکاری برای فعالیت‌های دانش‌بنیان در کارخانه‌ها و تولیدکننده‌های بزرگ کشور که عوامل اصلی تأثیرگذار در اقتصاد کشور هستند، پیش‌بینی نشده است (برای مثال شبکه‌سازی و خوشه‌سازی شرکت‌های دانش‌بنیان و اتصال آنها با شرکت‌های بزرگ صنعتی).
- با توجه به عدم امکان تشخیص دقیق سرمایه‌گذاری‌ها (مستقیم و غیرمستقیم)، زمینه ایجاد رانت و سوءاستفاده در اعطای اعتبار مالیاتی به شرکت‌هایی که سرمایه‌گذاری مستقیم یا غیرمستقیم در شرکت‌های دانش‌بنیان، صندوق‌های جسورانه، شتاب‌دهنده‌ها و صندوق‌های پژوهش و فناوری دارند، وجود دارد.

• به برخی موضوعات از قبیل شفافیت اطلاعات و ساماندهی آمار، نظام استاندارد و استانداردسازی در حوزه فعالیت‌های دانش‌بنیان و یا مدیریت ضمانت ریسک فناوری با هدف هدایت، هماهنگی، سیاستگذاری و ایجاد وحدت رویه در مورد صندوق‌های ضمانت فناوری (که در طرح اولیه موضوع آن مطرح و قابل تصحیح و تکمیل بود) توجه نشده است.

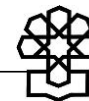
۲. بررسی مواد (ارزیابی و پیشنهادها)

در این بخش، هریک از ۲۰ ماده مصوبات کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری درباره طرح به تفکیک ارزیابی شده و ایرادهای وارد بر آن بیان می‌شود. سپس پیشنهادهای مرکز پژوهش‌های مجلس مبتنی بر رفع ایرادها ارائه می‌شود.

ماده (۱)

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ موظفند:
الف) سالانه فهرست اقلام راهبردی خود و نیز توانایی‌های فناورانه داخلی و خلأهای موجود کشور و برآورد ارزش و زنجیره‌های تأمین هرکدام را با تعیین اولویت‌ها ارائه دهند. رعایت الزامات زیر در این راستا ضروری است:

۱. تعیین اقلام با ارزشی بالای یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) دلار،
 ۲. تعیین موارد آسیب‌زای تأمین این محصولات از خارج در شرایط تحریم و غیر آن،
 ۳. پیش‌بینی تناسب واردات این محصولات با روند تحولات کشور در حوزه فناوری،
 ۴. تناسب با ظرفیت بازار داخلی و صادراتی،
 ۵. میزان حساسیت و نقش محصول در حوزه امنیت غذایی، دفاعی، سلامت، صنعت و امنیت کشور.
- ب) منابع و اختیارت خود را با اولویت استفاده از ظرفیت همه ذی‌نفعان، شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری برای تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش مذکور و تسهیل سرمایه‌گذاری و ارتقای توانمندی‌های فناورانه و تولیدی اقلام راهبردی در داخل کشور و توسعه صادرات آنها به کار گیرند.
- تبصره-** مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مجازند، سالانه بخشی از درآمد و یا امکانات خود را برای تکمیل زنجیره ارزش و تولید اقلام راهبردی اولویت‌دار، موضوع بند «الف» این ماده از طریق قرارداد مشارکت و همکاری با شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، سرمایه‌گذاری و هزینه نمایند.

ارزیابی

در مورد بند «الف» اولویت‌بندی در قالب ارائه فهرست توانمندی‌ها هم‌اکنون در قالب مفاد قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی وجود دارد. براساس جزء «۱» بند «الف» ماده (۴) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ سامانه توانیران جهت معرفی توانمندی‌های داخلی (کالا و خدمات) راه‌اندازی شده است. البته گفتنی است همه تولیدکنندگان محصولات دانش‌بنیان برای معرفی کالاهای ایرانی و شناساندن توانمندی‌های داخلی، باید موظف باشند کلیه محصولات خود را در این سامانه بارگزاری کنند. همچنین در جزء «۲» بند «ب» ماده (۴) همان قانون^۱ دستگاه‌ها موظف شده‌اند فهرست کالاها و خدمات خارجی مورد نیاز طرح‌های (پروژه‌های) مورد نیاز موضوع این بند و همچنین نیازهای دوران بهره‌برداری طرح‌های (پروژه‌های) خود را با ذکر مشخصات فنی و استانداردهای مربوطه در سامانه موضوع این ماده اعلام کنند. در تبصره این ماده به نهادهای عمومی غیردولتی اجازه داده شده است که در حوزه‌های راهبردی مشارکت و سرمایه‌گذاری کنند، با توجه به اینکه هیچ منع قانونی در این حوزه وجود ندارد، نیازی به این اجازه نیست. لذا این ماده عملاً بی‌تأثیر است.

پیشنهاد: تصویب ماده (۱)

ماده (۲)

ستاد تسهیل و رفع موانع تولید موضوع ماده (۶۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن، با همکاری دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی و مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت ریاست جمهوری موظف است نسبت به تشخیص نقاط آسیب‌پذیر اقتصادی و صنعتی ناشی از تحریم‌ها اقدام نموده و اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در حوزه‌های اقتصادی و صنعتی که در فهرست تحریم‌ها قرار گرفته‌اند را با ارائه مشاوره و رفع چالش‌های آنها در حوزه‌های آسیب‌پذیر از جمله تعاملات بین‌المللی، مالیات، گمرک، تسهیلات بانکی و تبادلات ارزی مورد حمایت قرار دهند.

۱. جزء «۲» - با رعایت مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی و دریافت نظرات اتاق‌ها، کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران و دیگر تشکلهای سراسری کارفرمایی و کارگری، ظرف مدت چهار ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به درج فهرست توانمندی‌های محصولات داخلی، ظرفیت و اسامی تولیدکنندگان کالاها و عرضه‌کنندگان خدمات، پیمانکاران طراحی - ساخت، فناوری‌های داخلی و رتبه‌بندی در سامانه متمرکز موضوع جزء «۱» این بند اقدام کند. اطلاعات این سامانه باید به‌صورت مستمر روزآمد و در دسترس عموم باشد.

تبصره- عبارت «معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور» به‌عنوان بند «۸» به تبصره ماده (۶۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن الحاق، شماره بندهای بعدی به‌ترتیب اصلاح و در ذیل تبصره عبارت «بندهای (۱) تا (۷)» به‌عبارت «بندهای (۱) تا (۸)» اصلاح می‌شود.

ارزیابی

این ماده خواستار ورود «ستاد تسهیل و رفع موانع تولید» به شناسایی نقاط آسیب‌پذیر از تحریم و حمایت از اشخاص تحت تحریم شده است.

- منظور از عبارت حمایت در رفع چالش‌های آنها در حوزه‌های آسیب‌پذیر مشخص نیست، بنابراین اگر متضمن بار مالی باشد مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است.

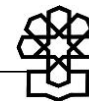
قرار گرفتن «مرکز تحول و پیشرفت» به‌عنوان نهاد همکار در این ماده، درحالی صورت گرفته است که این مرکز ذیل ریاست‌جمهوری تعریف شده است و جایگاه قانونی مستقلی ندارد و لذا علی‌القاعده نباید در متون قانونی مخاطب تکلیف قرار داده شود.

پیشنهاد: تصویب ماده (۲)

ماده (۳)

به‌منظور حمایت از صنعت ماشین‌سازی کشور، بند «غ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ حذف می‌شود و واردات ماشین‌آلات و تجهیزات خدمات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی مشمول حقوق ورودی است. دولت موظف است متناسب با ظرفیت تولید کشور و به‌منظور حمایت هدفمند و مدت‌دار از ساخت داخل، سالانه حقوق ورودی این کالاها را اعم از سود بازرگانی و سایر دریافتی‌های موضوع بند «د» ماده (۱) قانون امور گمرکی را تعیین نماید.

تبصره- دولت موظف است با رعایت اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی پس از تأمین هزینه‌های اجرای این قانون از محل منابع حاصل از اجرای این ماده، منابع حاصله مازاد را در قالب بودجه سنواتی به‌عنوان افزایش سرمایه به نهاد عمومی غیردولتی صندوق نوآوری و شکوفایی موضوع ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ اختصاص دهد تا با اولویت تولید بار اول و ارتقای توانمندی فناورانه داخلی ساخت ماشین‌آلات خط تولید و طراحی مهندسی، در قالب تسهیلات و سرمایه‌گذاری تخصیص یابد.

ارزیابی

- بند «غ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی^۱ مصوب سال ۱۳۹۰/۰۸/۲۲ به استناد بند «ح» تبصره «۲» ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ مجلس شورای اسلامی پیش از این اصلاح شده است.
- در بند «ح» تبصره «۲» ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ اشاره شده که ماشین‌آلات خط تولید به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران، مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز از پرداخت حقوق ورودی معاف هستند. از آنجا که در این ماده، معافیت مذکور حذف شده، این ماده با دو ایراد اساسی دیگر روبه‌رو است:
- این ماده لزوماً به حمایت از تولید منجر نشده و ممکن است به تورم و کاهش سرمایه‌گذاری صنعتی منجر شود.
- نقش وزارت صمت در توسعه ماشین‌آلات خط تولید در این ماده نادیده گرفته شده و توزیع مناسب وظایف و منابع دیده نشده است (انحصار منابع درآمدی این بند به صندوق نوآوری و شکوفایی).

پیشنهاد: حذف ماده (۳) و جایگزین آن

جایگزین ماده (۳)

- دولت موظف است سود بازرگانی واردات ماشین‌آلات و تجهیزات که توسط وزارت صنعت معدن و تجارت و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور به‌منظور حمایت هدفمند از ساخت داخل و متناسب با ظرفیت‌های تولیدی کشور تعیین می‌شود را وضع نماید.
- تبصره «۱» - بند «غ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی از جمله بند «ح» تبصره «۲» ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به شرح ذیل اصلاح می‌شود:**
- واردات ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی مجاز که نمونه مشابه داخلی ندارد و همچنین امکان ساخت داخل کشور وجود ندارد با تأیید وزارت صنعت معدن و تجارت مجاز است.
- تبصره «۲» - کلیه دستگاه‌های موضوع صدر ماده (۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مشمول معافیت‌های گمرکی موضوع این بند نیستند و تمامی**

۱. ماده (۱۱۹) - علاوه بر معافیت‌های مذکور در جدول تعرفه گمرکی ضمیمه آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات و معافیت‌های دیگری که به موجب قوانین، تصویب‌نامه‌ها، موافقتنامه‌ها و قراردادهای مصوب مجلس شورای اسلامی برقرار شده است، موارد زیر نیز از پرداخت حقوق ورودی معاف می‌باشند:....
(غ) واردات ماشین‌آلات خط تولید به تشخیص وزارت صنایع و معادن توسط واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز

حقوق ورودی دریافتی از محل درآمدهای موضوع این ماده پس از کسر هزینه‌های اجرایی این قانون و ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان با رعایت اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی بابت حمایت از ساخت داخل به صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته جهت افزایش سرمایه تخصیص می‌یابد.

ماده (۴)

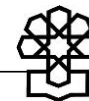
به‌منظور حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان:

الف) در بند «ح» ماده (۱) قانون امور گمرکی، متن زیر بعد از عبارت «ضمانتنامه بانکی» الحاق می‌شود: «ضمانتنامه صندوق نوآوری و شکوفایی، صندوق ضمانت صادرات و صندوق غیردولتی پژوهش و فناوری»
ب) در تبصره «۳» بند «خ» و جزء «۱۰» بند «د» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ عبارت «و صندوق نوآوری و شکوفایی» بعد از عبارت «بانک‌های دولتی و غیردولتی» الحاق می‌شود.

پ) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، بانک‌ها و مؤسسات مالی اعتباری و شرکت‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، مجازند در تضامین اعتباری و تضامین مربوط به فرایند ارجاع کار، خرید انواع کالا و ماشین‌آلات، معاملات پیمانکاری، انجام تعهدات، پیش‌پرداخت و حسن انجام کار، ضمانتنامه‌های صادره توسط صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری موضوع ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ را بپذیرند.

ت) متن زیر به‌عنوان بند «د» به ماده (۹) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ الحاق می‌شود:

بند «د» - دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند در صورت درخواست شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، مطالبات قطعی آنها را در قراردادهای مربوط به خود یا دستگاه‌های اجرایی دیگر به‌عنوان تضمین معتبر برای فرایند ارجاع کار، انجام تعهدات، پیش‌پرداخت و حسن انجام کار بپذیرند و به همان میزان، مطالبات متقاضی تا زمان انجام تعهدات را مسدود نمایند. در صورتی که میزان مطالبات متقاضی از مبلغ تضامین مورد نظر کمتر باشد، لازم است متقاضی صرفاً معادل کسری مطالبات، ضمانتنامه معتبر ارائه نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ث) عبارت «و صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری» به ترتیب بعد از کلمات «بانک‌ها» و «بانک» به تبصره «۱» ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن، الحاق می‌شود.

ج) با هدف حمایت از اقتصاد دانش‌بنیان و با عنایت به جهش قابل توجه تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان کشور، مبلغ سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، به سرمایه کنونی صندوق نوآوری و شکوفایی موضوع ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات اضافه می‌شود.

چ) در راستای تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی برای تقویت زیست‌بوم فناوری، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است برای ساختمان‌هایی که توسط بخش خصوصی در اراضی پارک علم و فناوری احداث می‌شود، سند مالکیت اعیانی صادر نماید. پارک‌های علم و فناوری دارای مجوز از مراجع ذی‌ربط، مجاز هستند حق بهره‌برداری مالکانه و اذن در انتفاع از اراضی متعلق به خود یا اراضی که توسط منابع طبیعی یا مسکن و شهرسازی یا سایر دستگاه‌های اجرایی یا مانند آنها، در اختیار پارک قرار داده شده است را در چارچوب مصوبات هیئت امناء و طرح جامع مصوب خود، در قالب قراردادهای مشارکت با بخش خصوصی، اجاره بلندمدت یا واگذاری قطعی مشروط به «عدم تغییر کاربری» و «بهره‌برداری اختصاصی در چارچوب مأموریت‌های پارک»، در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان و فناوری و نوآور، اعضای پارک و سرمایه‌گذاران و کارگزاران ارائه خدمات تخصصی و عمومی قرار دهند.

ارزیابی

بند «الف» - ضمن موافقت با این بند پیشنهاد می‌شود اقدامات دیگری نیز جهت تسهیل کسب‌وکار و شفافیت اطلاعات و رصد حوزه دانش‌بنیان در امور گمرکی مطابق با آنچه در ستون پیشنهادی آمده است انجام گیرد.

بند «پ» - اعمال یک تصحیح ویرایشی نیاز دارد.

بند «ث» - بهتر است این صندوق‌ها نیز الزام شوند همچون بانک‌ها قرارداد خود را در سامانه موضوع ماده (۳) طرح تسهیل مجوزهای صدور کسب‌وکار بارگذاری نمایند.

همچنین تمامی صندوق‌های فعال در حوزه تأمین مالی اعم از دولتی و غیردولتی نظیر صندوق ضمانت صادرات، صندوق سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک مشمول این حکم شوند.

علاوه بر این، با توجه به اینکه در حال حاضر نهادهای متعددی در کشور ضمانت ریسک را انجام می‌دهند از جمله صندوق‌های پژوهش و فناوری که تحت نظر صندوق نوآوری و شکوفایی عمل می‌کنند و یا صندوق‌های دولتی ضمانت که براساس سازوکارهای مصوب هیئت وزیران اداره می‌شوند، مشکل

اصلی نبود یک نهاد متولی نظارت و تنظیم‌گری است که وظیفه هدایت، هماهنگی و سیاستگذاری صندوق‌های ضمانت فناوری، ایجاد وحدت رویه و اعتباربخشی به صندوق‌های ضمانت را برعهده داشته باشد. این نهاد می‌تواند دولتی باشد اما لزوماً نیاز نیست خود در امر صدور ضمانتنامه ریسک ورود کند. نهاد غیردولتی با قابلیت پاسخگویی به دولت و مجلس نیز می‌تواند متولی این امر شود. لذا پیشنهاد می‌شود در این ماده که بر موضوع ضمانت فناوری متمرکز است بندی افزوده شود که در ادامه آمده است.

بند «ج» - افزودن سه هزار میلیارد تومان به سرمایه کنونی شرکت‌های دانش‌بنیان پیشنهاد شده است. این امر به علت ایجاد بار مالی مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است. همچنین مشخص نیست این سرمایه باید توسط چه کسی تأمین شود. علاوه بر این، درحالی که در ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، دولت مکلف است سالانه نیم درصد از بودجه عمومی خود را به این صندوق اختصاص دهد و این امر تاکنون رخ نداده، پیگیری و نظارت بر اجرای این قانون، بر وضع چنین بندی اولویت بیشتری دارد.

بند «ج» - با توجه به اینکه اراضی پارک علم و فناوری متنوع می‌باشد و صدور سند برای عرصه و اعیانی هرکدام از اقسام اراضی تابع مقررات و قوانین خاص آن است. لذا باید تأکید شود که با رعایت قوانین و مقررات مربوطه صدور سند صورت گیرد. در صورتی که مقید به رعایت سایر قوانین و مقررات نیز بشود به احتمال زیاد منجر به تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی نخواهد شد. لذا پیشنهاد می‌شود صدر این ماده با موضوع صدور سند اعیانی حذف شود.

پیشنهاد :

۱- جایگزینی بند «الف»

۲- تصویب بند «ب»

۳- ویرایش بند «پ»

۴- افزودن بند «پ» مکرر

۵- تصویب بند «ت»

۶- اصلاح بند «ث»

۷- حذف بند «ج»

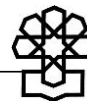
۸- اصلاح بند «ج»

بند جایگزین بند «الف»

به منظور تسهیل فضای کسب‌وکار دانش‌بنیان در امور گمرکی:

الف) در بند «ح» ماده (۱) قانون امور گمرکی، متن زیر بعد از عبارت «ضمانتنامه بانکی» الحاق می‌شود:

«ضمانتنامه صندوق نوآوری و شکوفایی، صندوق ضمانت صادرات و صندوق غیردولتی پژوهش و فناوری»

ب) گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است:

۱. ردیف‌های تفصیلی کد (شناسه)های تعرفه‌ای و صادراتی را مطابق با طبقه‌بندی‌های بین‌المللی به‌گونه‌ای توسعه دهد که امکان تهیه آمار واردات قطعی و صادرات کالاها و خدمات دانش‌بنیان به تفکیک کد (شناسه)های وارداتی و صادراتی فراهم شود. همچنین گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است آمار تفصیلی واردات و صادرات کالاها و خدمات دانش‌بنیان را به‌صورت ماهانه منتشر نماید.

۲. با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور دستورالعمل شناسایی و تسهیل فرایندهای گمرکی در صادرات کالاها و خدمات دانش‌بنیان داخلی تولیدشده در شرکت‌های دانش‌بنیان با نام‌های تجاری خارجی را ظرف مدت سه‌ماه از تصویب این قانون تدوین و ابلاغ نماید.

پیشنهاد ویرایش بند «پ»

بند «پ»- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، بانک‌ها و مؤسسات مالی اعتباری و شرکت‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و نیروهای مسلح و مجموعه‌های زیرنظر مقام معظم رهبری، مجازند در تضامین اعتباری و تضامین مربوط به فرایند ارجاع کار، خرید انواع کالا و ماشین‌آلات، معاملات پیمانکاری، انجام تعهدات، پیش‌پرداخت و حسن انجام کار، ضمانتنامه‌های صادره توسط صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری موضوع ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ را بپذیرند.

الحاقی: بند «پ» مکرر

با هدف صدور ضمانتنامه‌ها برای پوشش خطر (ریسک) و تأمین مالی تولیدات فناورانه در کشور و حفاظت از کسب‌وکارهای فناورانه در برابر تحریم‌های بین‌المللی و به‌منظور تأمین کسر وثایق تولیدکنندگان محصولات دانش‌بنیان و فناورانه و همچنین نظارت، هماهنگی و ایجاد وحدت رویه در صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی، متن زیر به‌عنوان تبصره «۴» به ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات (مصوب ۱۳۸۹) اضافه می‌شود:

صندوق نوآوری و شکوفایی موظف است:

الف) از محل سهم نیم درصد منابع بودجه خود مطابق با قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۳۰ نسبت به حمایت از صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی جهت صدور ضمانتنامه فناورانه و همچنین پوشش خطر استفاده از محصولات دانش‌بنیان اقدام نماید.

ب) با تدوین سازوکارهای تسهیم ریسک، ضمانتنامه‌های صادر شده توسط صندوق‌های پژوهش و فناوری را پشتیبانی نماید.

ج) برنامه توسعه ضمانت فناوری در کشور را با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری و بیمه مرکزی و با تمرکز بر افزایش تعامل صندوق‌های صادرکننده ضمانتنامه با بانک‌ها، گسترش نمایندگی صندوق‌های بزرگ، افزایش همکاری بین صندوق‌های صادرکننده ضمانت و تسهیل صدور ضمانتنامه‌های اتکابی به پشتوانه صندوق‌های ضمانت دولتی، ۶ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تدوین و اجرا نماید.

اصلاح بند «ث»

بند «ث»- عبارت «و صندوق نوآوری و شکوفایی، صندوق ضمانت صادرات، صندوق سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری» به ترتیب بعد از کلمات «بانک‌ها» و «بانک» به تبصره «۱» ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن، الحاق می‌شود.

صندوق‌های موضوع تبصره «۱» ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن موظفند قرارداد خود را در سامانه موضوع ماده (۳) طرح تسهیل مجوزهای صدور کسب‌وکار بارگذاری نمایند.

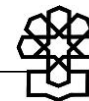
بند «ج»- حذف

بند «ج»- حذف صدر بند (صدور سند اعیانی) و تصویب ادامه بند به صورت زیر:

پارک‌های علم و فناوری دارای مجوز از مراجع ذی‌ربط، مجاز هستند حق بهره‌برداری مالکانه و اذن در انتفاع از اراضی متعلق به خود یا اراضی که توسط منابع طبیعی یا مسکن و شهرسازی یا سایر دستگاه‌های اجرایی یا مانند آنها، در اختیار پارک قرار داده شده است را در چارچوب مصوبات هیئت امناء و طرح جامع مصوب خود، در قالب قراردادهای مشارکت با بخش خصوصی، اجاره بلندمدت یا واگذاری قطعی مشروط به «عدم تغییر کاربری» و «بهره‌برداری اختصاصی در چارچوب مأموریت‌های پارک»، در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور و نوآور، اعضای پارک و سرمایه‌گذاران و کارگزاران ارائه خدمات تخصصی و عمومی قرار دهند.

ماده (۵)

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند تمام یا بخشی از دارایی‌های فکری، دستاوردهای پژوهشی و حق بهره‌برداری از آنها را حسب مورد پس از اخذ رضایت کتبی مؤلف، پدیدآورنده، مخترع و دارنده حق جهت

بهره‌برداری علمی و پژوهشی در اختیار شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری و یا افراد فعال در انجام پروژه اعم از اعضای هیئت علمی، دانشجویان و پژوهشگران به صورت بلاعوض در جهت تجاری‌سازی آنها واگذار و یا در جهت تجاری‌سازی یافته‌های علمی با کارآفرینان، قرارداد مشارکت منعقد نمایند. آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ارزیابی

این ماده به منظور فراهم کردن امکان بهره‌برداری از نتایج پژوهش‌هایی که با منابع مالی و تجهیزاتی دستگاه‌های اجرایی و نیز دانشگاه‌ها انجام می‌شود، اجازه داده است حقوق مالکیت فکری پژوهش‌هایی که با امکانات آنها انجام شده است پس از اخذ رضایت از مخترع در اختیار مؤسساتی که در این ماده تعیین کرده بگذارد، اما بر شیوه انجام این کار ایرادهایی وارد است:

- حدود ۸۰ درصد قراردادهای پژوهشی دستگاه‌های اجرایی با دانشگاه‌ها بسته می‌شود. لذا در مقام اجرا باید اول تکلیف دستگاه اجرایی با دانشگاه را مشخص کرد و سپس به بحث تفویض بهره‌برداری به شرکت‌های دانش‌بنیان پرداخت.

- در دنیا رویه به این شکل است که دریافت‌کنندگان پروژه‌های تحقیقاتی (دانشگاه و هیئت علمی عضو آن) می‌توانند مالکیت اختراعات با تأمین مالی نهادهای دولتی را حفظ کنند به شرطی که به برخی الزامات نیز وفادار بمانند. از جمله این الزامات این است که اختراع مربوطه را به ثبت برسانند، از طریق شرکت زایشی (انشعابی) به تجاری‌سازی اقدام کنند، در لیسانس‌دهی این اختراعات و بهره‌برداری از آنها اولویت را به کسب‌وکارهای کوچک اختصاص دهند و در صورتی که فناوری به‌طور مناسبی استفاده نشده باشد، دولت اجازه تصرف و بهره‌برداری از آن را دارد. اگر دانشگاه تمایلی به استفاده از این حق و پایبندی به این الزامات نداشته باشد، دستگاه اجرایی می‌تواند با رعایت الزامات مشابهی از این حقوق استفاده کند و در صورتی که هر دوی این نهادها متقاضی نباشند، این حق به مخترع و تحت چارچوب‌ها و الزاماتی اعطا می‌شود. در ایران، با الگوگیری از این قانون، در ماده (۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده شد تا مالکیت فکری، دانش فنی و تجهیزاتی را که در چارچوب قرارداد با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری دولتی ایجاد شده است به دانشگاه‌ها و مؤسسات یاد شده واگذار نمایند.

- در این طرح، حقوق مالکیت فکری به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری و یا افراد فعال در انجام پروژه اعم از اعضای هیئت علمی پژوهشگر و اعضای هیئت علمی واگذار شده است و نه به شرکت زایشی مورد نظر که این رویه با رویه‌های رایج در دنیا و کشور منطبق نیست. در بای دال واگذاری حق به مخترع در مرحله سوم و پس از اینکه

دانشگاه (یا شرکت زایشی در اینجا) و دستگاه دولتی اعلام انصراف کردند انجام می‌شود.

- اگر دستاورد حاصل شده در قالب قرارداد دستگاه اجرایی با دانشگاه باشد (که اغلب قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با بخش دولتی به شکل قرارداد دانشگاه و صنعت با مجری‌گری اعضای هیئت علمی است) و نه به صورت شخصی با یک محقق، سهم دانشگاه به عنوان محل استخدام محقق و طرف قرارداد با دستگاه و نحوه شراکت دانشگاه مبهم است.

پیشنهاد: جایگزینی ماده (۵) طرح با ماده جدید

ماده جایگزین پیشنهادی

در راستای توسعه و انتشار فناوری و تسهیل تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود تمام یا بخشی از حقوق و دارایی‌های فکری خود را که در چارچوب قرارداد با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری دولتی ایجاد و حاصل شده است با رعایت شروط زیر به دانشگاه‌ها و مؤسسات یادشده واگذار نمایند:

الف) دانشگاه یا مؤسسه پژوهشی مکلف است ضمن ثبت دارایی‌های فکری در چارچوب قوانین مرتبط، جهت تجاری‌سازی آن، حقوق دارایی‌های فکری را با مشارکت در حداکثر ۴۹ درصد سهام به شرکت‌های زایشی پژوهشی و با اولویت تولید محصول یا ارائه خدمات در داخل کشور واگذار نماید.

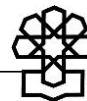
تبصره - در صورت انحلال شرکت مذکور مالکیت دارایی فکری به دانشگاه بازگردانده می‌شود.

ب) مؤلف، پدیدآورنده، مخترع و دارنده حق و وراث قانونی آنها در عوایدی که از دارایی‌های فکری ایجاد شده توسط آنها در شرکت‌های زایشی پژوهشی فوق‌الذکر نصیب دانشگاه می‌گردد سهمیم هستند.

تبصره - اجاره و به‌کارگیری دارایی‌ها، تجهیزات و امکانات مادی و معنوی دستگاه‌های اجرایی در مسیر تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی و توسعه شرکت‌های زایشی و افزایش منابع درآمدی آنها بلامانع است.

ج) حق دولت در استفاده از مجوزهای بهره‌برداری از دارایی‌های فکری مذکور در چارچوب قوانین مرتبط محفوظ است.

د) در صورت انصراف دانشگاه یا مؤسسه پژوهشی در تصاحب مالکیت دارایی فکری، دستگاه اجرایی می‌تواند رأساً اقدام به ثبت و تجاری‌سازی آن با اولویت واگذاری تمام یا بخشی از حقوق دارایی فکری به شرکت زایشی پژوهشی نماید.

آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر الزامات و فرایندهای اجرایی ثبت دارایی فکری، ایجاد یا عقد قرارداد با شرکت زایشی و نحوه تسهیم عواید ناشی از تجاری‌سازی دارایی‌های فکری به پیشنهاد وزرای علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده (۶)

در راستای حمایت از پارک‌های علم و فناوری، شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان:

الف) در تبصره بند «۲۴» ماده (۵۵) قانون شهرداری‌ها مصوب ۱۳۳۴/۴/۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن، پس از عبارت «دفتر مهندسی» عبارت «و دفتر شرکت‌های دانش‌بنیان» الحاق می‌شود.

ب) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مجازند املاک، زمین و ساختمان‌های خود را برای استقرار شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، پارک‌های علم و فناوری، سراهای نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی و واحدهای خلاق، بدون واگذاری مالکیت در اختیار آنها قرار دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره - تعریف، احراز صلاحیت و برخورداری واحدهای خلاق از مزایای این قانون برعهده معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور خواهد بود. آیین‌نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

پ) در ماده (۸۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ اصلاحات بعدی آن، عبارت «و پارک‌های علم و فناوری» بعد از عبارت «مناطق ویژه اقتصادی» و عبارت «و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری» بعد از عبارت «منطقه ویژه اقتصادی» الحاق می‌شود.

ت) وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌عنوان مراجع صدور مجوز ایجاد مراکز رشد، پردیس‌ها و پارک‌های علم و فناوری، حسب وظایف قانونی آنها موظفند، برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی دولتی، غیردولتی و دانشگاه آزاد اسلامی و دستگاه‌های اجرایی که دارای ضوابط قانونی می‌باشند، مجوز تأسیس و راه‌اندازی پردیس‌های استانی پارک علم و فناوری را صادر کنند.

ارزیابی

بند «ب» - اعطای صلاحیت اختیاری به دستگاه‌ها جهت در اختیار قرار دادن املاک خویش، مغایر بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است و نیز مراد از در اختیار قرار دادن املاک بدون حق مالکیت مشخص

نبوده در قالب چه رابطه حقوقی است. مضاف بر اینکه اعطای صلاحیت واگذاری املاک بدون تعیین ضوابط و ملاک (از جمله زمان و مدت بهره‌برداری) مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.

پیشنهاد :

۱- تصویب بند «الف»

۲- اصلاح بند «ب»

۳- تصویب بند «پ»

۴- تصویب بند «ت»

بند «ب»- اصلاح بند

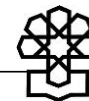
ب) کلیه دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی و شهرداری‌ها مجازند املاک، زمین و ساختمان‌های خود را در قالب مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری براساس نیازسنجی انجام شده توسط معاونت فناوری ریاست جمهوری، برای استقرار شرکت‌ها و مؤسسه‌های دانش‌بنیان و خلاق بدون واگذاری مالکیت و براساس قراردادهای فیما بین در منافع آن و پس از ثبت در سامانه سادا اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر ظرف سه ماه از تصویب این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده (۷)

به منظور حمایت از کالاهای ایرانی، تولیدات و خدمات شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان:

الف) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مجازند با شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری قرارداد مرتبط با کالا و خدمات دانش‌بنیان از محل بودجه پژوهشی در آن دستگاه‌ها منعقد نمایند. مزایای بند «الف» و «ب» ماده (۱۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ به قراردادهای آنها در حوزه تولید کالا و خدمات دانش‌بنیان تسری می‌یابد.

ب) در ماده (۲۴) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵، عبارت «مواد (۱۲) و (۱۳)» جایگزین عبارت «ماده (۱۲)» می‌شود.

ارزیابی

در بند «الف» و «ب» ماده (۱۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ تصریح شده است که برخی از معافیت‌های بیمه‌ای و مالیاتی مشمول قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی که با دانشگاه‌ها یا مراکز علمی و پژوهشی منعقد می‌شود و مرجع تشخیص نیز به وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واگذار شده است. در این بند پیشنهاد شده است که مزایای بند قانونی فوق به قراردادهای فناوری مرتبط با شرکت‌های دانش‌بنیان نیز تسری یابد، این درحالی است که مرجع اصلی ارزیابی و مجوزدهی به شرکت‌های دانش‌بنیان و مباحث مرتبط با فناوری، معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری است و نیاز است این موضوع لحاظ شود.

پیشنهاد:

۱- اصلاح بند «الف»

۲- تصویب بند «ب»

اصلاح بند «الف»

به‌منظور حمایت از کالاهای ایرانی، تولیدات و خدمات شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان:

الف) دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مجازند با شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری قرارداد مرتبط با کالا و خدمات دانش‌بنیان از محل بودجه پژوهشی در آن دستگاه‌ها منعقد نمایند. مزایای بند «الف» و «ب» ماده (۱۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ به قراردادهای آنها در حوزه تولید کالا و خدمات دانش‌بنیان که به تأیید معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری می‌رسد تسری می‌یابد.

ماده (۸)

در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵:

الف) در ماده (۲) عبارت «شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان متشکل از رئیس‌جمهور (رئیس شورا)، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور (نایب رئیس شورا)، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، وزیر صنعت، معدن و تجارت، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزیر جهاد کشاورزی، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و چهار نفر از اعضای

کمیسیون‌های آموزش، تحقیقات و فناوری، صنایع و معاون و اقتصادی و کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط‌زیست به انتخاب مجلس شورای اسلامی به‌عنوان ناظر «جایگزین عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» می‌شود.

ب) در مواد (۲)، (۷) و (۱۲) عبارت «معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور» جایگزین عبارت «دبیرخانه» و «دبیرخانه شورا» می‌شود.

پ) متن زیر به انتهای ماده (۲) الحاق می‌شود:

سیاست‌های کلان در حوزه حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان با پیشنهاد شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان به تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری می‌رسد.

ت) دو تبصره به‌شرح زیر به ماده (۲) الحاق می‌شود:

تبصره «۱»- هرگونه استفاده از مزایا، امتیازات و تسهیلات عنوان شده در این قانون برای شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، پس از انطباق با اهداف مندرج در این قانون و متناسب با ویژگی‌ها و انواع آنها، توسط هریک از اعضا جهت تصویب به شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان ارائه می‌گردد. همچنین کلیه دستگاه‌های مجری این قانون موظف هستند مزایا، امتیازات و تسهیلات خود در حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان را به‌منظور بررسی انطباق با اهداف مندرج در این قانون، به شورای راهبری دانش‌بنیان اطلاع‌رسانی کرده و در صورت تشخیص عدم انطباق و مغایرت، نسبت به توقف و در صورت کوتاهی نسبت به انجام آن اقدام کنند.

تبصره «۲»- دبیرخانه شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان در معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور تشکیل و جلسات آن شورا حداقل ماهی یک‌بار برگزار می‌شود.

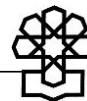
ث) در ماده (۴) عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» جایگزین عبارت «شورا» می‌شود.

ج) در ماده (۵) عبارت «زیر نظر شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان به‌عنوان هیئت امنای صندوق نوآوری و شکوفایی» جایگزین عبارت «وابسته به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و زیر نظر رئیس شورا» می‌شود.

چ) در تبصره «۳» ذیل ماده (۵) و ماده (۱۳) عبارت «شورا»، جایگزین عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» می‌شود.

ح) در ماده (۹) عبارت «و در چارچوب مصوبات شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان و پس از انطباق با اهداف مندرج در ماده (۱) این قانون، از مزایای شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان» پس از عبارت «مبادلات مالی بین‌المللی» الحاق می‌شود.

خ) متن زیر جایگزین ماده (۱۰) می‌گردد:

ماده (۱۰)

پارک‌های علم و فناوری با تصویب هیئت امنای خود مشمول مزایا و اختیارات مواد (۷) و (۱۵) قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۵ هستند و کارکنان شاغل در پارک‌های علم و فناوری مشمول ماده (۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی هستند.

ارزیابی

• تأسیس ساختار موازی و از این نظر ایجاد هزینه برای دولت از مهم‌ترین ایرادهایی است که با ماده (۲۸) برنامه ششم توسعه، بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و بند «۲-۱» سیاست‌های کلی علم و فناوری نیز مغایرت دارد. محتوای این ماده، به افزایش موازی‌کاری و تداخل وظایف دستگاه‌ها منجر می‌شود. مسئله‌ای که بارها در مطالعات صورت گرفته درباره نظام ملی نوآوری ایران بیان شده و آن را از موانع اصلی توسعه فناوری و نوآوری کشور محسوب کرده‌اند.

• این وضعیت با افزودن «شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان» پیچیده‌تر خواهد شد و به‌ویژه مشخص نیست نحوه تصمیم‌گیری در این شورا چگونه است (آیا تصمیم‌ها به تصویب وزیران عضو شورا می‌رسد یا کل اعضای شورا اگر قرار بر این باشد که به تصویب کل اعضای شورا برسد مغایر اصل یکصدوسی‌هشتم قانون اساسی است. لذا از این جهت واجد ابهام است) شایان ذکر است که ترکیب شورای جدید نیز متشکل از اعضای شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری است و از این نظر هیچ‌گونه نوآوری در ترکیب اعضای آن دیده نمی‌شود

• همچنین بند «ج» این ماده باعث سلب اختیار از صندوق نوآوری و شکوفایی به‌عنوان یک نهاد مالی مستقل می‌شود. صندوق نوآوری و شکوفایی از جمله نهادهای است که براساس قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسه‌های دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۰۸/۳۰ ایجاد شده است و از زمان تأسیس تاکنون، عملکرد قابل دفاعی داشته است و از این نظر توانسته در حوزه دانش‌بنیان به وظایف خود به‌نحو احسن عمل کند، به‌گونه‌ای که کمترین ایراد به عملکرد آن وارد است. بنابراین تغییر هیئت امنای صندوق و خارج کردن آن به‌عنوان نهاد وابسته به شورای عتف بدون هیچ دلیل موجه از ایرادهای اساسی این ماده است.

• بند «خ» نیز ارتباط چندانی با بقیه بندها ندارد و به‌معنای توسعه رویکرد غلط حاکم بر مناطق آزاد است، با این تفاوت که اضافه شدن مناطق آزاد نیازمند مصوبه مجلس است، لکن اضافه شدن پارک‌های علم و فناوری نیاز به چنین اجازه‌ای ندارد.

پیشنهاد: حذف ماده (۸) و بندهای آن در طرح و جایگزینی آن

ماده جایگزین پیشنهادی

(شورای جدیدی شکل نگیرد، بلکه شورای عالی عتف به‌عنوان ناظر عالی باقی بماند و اجرای قانون به معاونت علمی و فناوری واگذار شود).

ماده (۸)

در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹: الف) در مواد (۲)، (۴)، (۵)، (۷)، (۱۲) و (۱۳)، عبارت «معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور» جایگزین عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری»، عبارت «معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور» جایگزین عبارت «رئیس شورا» و عبارت «معاونت» جایگزین عبارت «شورا» می‌شود.

ب) متن ذیل جایگزین ماده (۱۰) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب سال ۱۳۸۹ می‌شود:

«ماده (۱۰)»

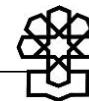
هرگونه استفاده از مزایا، امتیازات و تسهیلات عنوان شده در این قانون برای شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان پس از انطباق با اهداف مندرج در این قانون و متناسب با ویژگی‌ها و انواع آنها توسط معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور تعیین می‌گردد.»

ماده (۹)

قوه قضائیه مکلف است به‌منظور رسیدگی به کلیه اختلافات در زمینه‌های علمی و فناوری مابین اشخاص، اعم از حقیقی و حقوقی، با اشخاص حقیقی و حقوقی دانش‌بنیان، فناور و نخبگان، شعبه یا شعب تخصصی در شوراهای حل اختلاف و دادگاه‌ها، تشکیل دهد. شعب تخصصی موضوع این ماده می‌توانند بین طرفین سازش ایجاد نمایند و یا در صورت توافق طرفین، پرونده را جهت رسیدگی به داوری ارجاع دهند. دستورالعمل نحوه تشکیل شعب مذکور، ظرف حداکثر ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون، توسط رئیس قوه قضائیه ابلاغ می‌گردد.

ارزیابی

نظر به تنوع موضوعات حوزه علمی و فناوری و تداخل آن با سایر موضوعات مرتبط با حل اختلاف، به‌نظر می‌رسد تمام مفاد این ماده نظام حقوقی در قوانین مربوط به شورای حل اختلاف، باب داوری قانون آیین دادرسی مدنی و سایر قوانین مربوطه وجود داشته باشد. لذا بهتر است موارد مرتبط به‌صورت شفاف‌تر بیان شوند. مثلاً شعب ویژه دادرسی مالکیت فکری و یا امثال این.

پیشنهاد : حذف ماده (۹)**ماده (۱۰)**

به منظور رونق بازار محصولات دانش بنیان:

الف) یک بند به عنوان بند «ی» به ماده (۲۹) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۵ به شرح ذیل الحاق می شود:

بند «ی»- در مواردی که به تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی متقاضی خرید، محصول دانش بنیان برای بار اول در کشور ساخته می شود و دارای مشابه داخلی نباشد، با تأیید کارگروهی زیر نظر شورای راهبری فناوری ها و تولیدات دانش بنیان موضوع ماده (۲) قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن و نماینده دستگاه اجرایی متقاضی، الزام به برگزاری مناقصه نبوده و همچنین موارد مورد معامله با مؤسسات و شرکت های دانش بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک های علم و فناوری، سراهای نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی، جهاد دانشگاهی و واحدهای خلاق، بدون انجام تشریفات قانون برگزاری مناقصات انجام می شود.

تبصره - مبلغ پیش پرداخت در قراردادهای موضوع این بند به تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی تا پنجاه درصد (۵۰٪) مبلغ اولیه قرارداد یا به میزانی که تحقق قرارداد منوط به آن است، با تأیید کارگروه مزبور قابل افزایش است.

ب) دولت موظف است سالانه فهرست شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک های علم و فناوری و جهاد دانشگاهی، سراهای نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی و واحدهای خلاق و محصولات آنها را به صورت تخصصی و مجزا اعلام نماید. دستگاه های اجرایی مرکزی موظفند با جمعیت تقاضا، برای بازاری سازی و تسهیل خرید از فهرست مذکور از محل ردیف های بودجه ذیل خود برنامه ریزی و نظارت نمایند.

پ) به منظور ایجاد امنیت سرمایه گذاری بخش خصوصی، اقدامات وزارتخانه ها، سازمان ها و شرکت های وابسته دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی در تأمین زنجیره ارزش و تولید اقلام موضوع بند «الف» ماده (۱) قانون، نباید موجبات رقابت با شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک های علم و فناوری را فراهم آورد. تشخیص مصداق رقابت با شورای راهبردی فناوری های و تولیدات دانش بنیان است. چنانچه اصل وجود رقابت محرز گردید باید مرکز مذکور بلافاصله نسبت به توقف فعالیت اقدام نماید.

ارزیابی

بند «الف» - فرایند تشخیص ساخت بار اول شفاف نیست و اعضای کارگروه تشخیص بار اول در این ماده مشخص نشده است.

بند «ب» - مراد از واژه دولت مشخص نیست، علاوه بر آن مغایر بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است، لذا لازم است مصداق واژه دولت به طور منجز معین شود و دستگاه مسئول این تکلیف مشخص شود. همچنین مراد از دستگاه‌های اجرایی مرکزی مشخص نیست. به نظر می‌رسد منظور، دستگاه اجرایی ملی (در مقابل استانی) باشد.

بند «پ» - براساس قانون مناقصات عمومی تمامی مصادیق ذکر شده فوق، باید موارد نیاز خود را از طریق برگزاری مناقصه خریداری نمایند و تمامی شرکت‌ها لازم است که در مناقصه حضور یابند و در آنجا به رقابت با یکدیگر پرداخته و در صورت عرضه کیفیت بهتر و قیمت مناسب‌تر مناقصه را برنده شوند.

۱- اصلاح بند «الف»

پیشنهاد :

۲- اصلاح بند «ب»

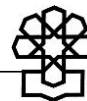
اصلاح بند «الف»

به منظور رونق بازار محصولات دانش‌بنیان:

الف) یک بند به عنوان بند «ی» به ماده (۲۹) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۵ به شرح ذیل الحاق می‌شود:

بند «ی» - در مواردی که به تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی متقاضی خرید، محصول دانش‌بنیان برای بار اول در کشور ساخته می‌شود و دارای مشابه داخلی نباشد با تأیید توانمندی شرکت(های) متقاضی توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و وزارت صنعت، معدن و تجارت و نماینده دستگاه اجرایی متقاضی، الزام به برگزاری مناقصه نبوده و معامله با شرکت دانش‌بنیان یا واحد فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، بدون انجام تشریفات قانون برگزاری مناقصات انجام می‌شود.

بند «ب» - معاونت علمی ریاست‌جمهوری موظف است سالانه فهرست شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری و جهاد دانشگاهی، سراهای نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی و واحدهای خلاق و محصولات آنها را به صورت تخصصی و مجزا اعلام نماید. دستگاه‌های اجرایی ملی موظفند با تجمیع تقاضا، برای بازاریابی و تسهیل خرید از فهرست مذکور از محل ردیف‌های بودجه ذیل خود برنامه‌ریزی و نظارت نمایند.

ماده (۱۱)

با هدف جهت‌دهی حمایت‌های مالیاتی به سمت توسعه نوآوری و اقتصاد دانش‌بنیان:

الف) در ماده (۱۴۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن عبارت «و کالاهای واسطه‌ای نیمه‌خام» بعد از عبارت‌های «بسیست درصد (۲۰٪) درآمد حاصل از مواد خام» و «فهرست مواد خام و کالاهای نفتی» الحاق می‌شود.

ب) معادل هزینه انجام شده برای فعالیت‌های تحقیق و توسعه، به‌عنوان اعتبار مالیاتی با قابلیت انتقال به سنوات آتی به شرکت‌ها و مؤسسات متقاضی اعطا می‌شود و معادل آن از مالیات قطعی شده سال انجام هزینه مذکور یا سال‌های بعد کسر می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. مسئول نظارت بر اجرای این بند شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان است.

پ) یک بند به شرح زیر به‌عنوان بند «د» به ماده (۱۲۷) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن الحاق می‌شود:

بند «د»- کمک‌های بلاعوض دولتی به شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری با هدف توسعه فناوری.

ت) با هدف حمایت از تعمیق فناوری و استفاده حداکثری از توان شرکت‌های دانش‌بنیان، موارد زیر به‌عنوان اعتبار مالیاتی با قابلیت انتقال به سنوات آتی به شرکت‌ها و مؤسسات متقاضی اعطا شده و به همین میزان از مالیات قطعی شده سال تخصیص سرمایه مذکور یا سال‌های بعد کسر می‌شود.

۱. معادل سی درصد (۳۰٪) سرمایه‌گذاری مستقیم شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران و یا بازار اول و یا دوم فرابوس ایران و یا شرکت‌های دارای سرمایه ثبتی به میزان حداقل یک سی‌ام سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی، در شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و فناور.

۲. سرمایه‌گذاری غیرمستقیم شرکت‌های مذکور در جزء «۱» این بند در تأسیس یا افزایش سرمایه نهادهای فعال در زیست‌بوم دانش‌بنیان شامل صندوق‌های سرمایه‌گذاری جسورانه و خصوصی، شتاب‌دهنده‌های شرکتی، مراکز و کارخانه‌های نوآوری و صندوق‌های پژوهش و فناوری.

آیین‌نامه اجرایی این بند از جمله تعاریف، حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، صنعت، معدن و تجارت و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران

می‌رسد. مسئول نظارت بر اجرای این بند و تعیین مصادیق سرمایه‌گذاری و توسعه سازوکارهای متناسب با زیست‌بوم نوآوری، شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان است.

ارزیابی

بند «ب»

در قانون مالیات‌های مستقیم، بخش خصوصی و تعاونی در صورتی از معافیت‌های مالیاتی استفاده می‌کند که تحقیق و توسعه را در قالب قرارداد با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی دارای مجوز انجام داده باشد. لذا انجام تحقیق و توسعه درون‌سازمانی (واحدهای تحقیق و توسعه داخل شرکت) یا در قالب واگذاری به شرکت‌های خصوصی (مثلاً واگذاری تحقیق و توسعه یک محصول مورد نیاز شرکت صنعتی به شرکت‌های دانش‌بنیان) مشمول این ماده نمی‌شود و انگیزه‌های بخش خصوصی برای هزینه‌کرد در تحقیق و توسعه کمرنگ می‌شود. لذا از بند مذکور می‌توان جهت تشویق به تحقیق و توسعه در بخش خصوصی بهره‌گرفت با دوش شرط زیر:

۱. ارزیابی دانش‌بنیان شدن شرکت‌ها با استانداردها و دقت بالاتری صورت پذیرد تا این ماده راهی برای دریافت اعتبار مالیاتی به هر قیمتی نباشد.

۲. تعیین مصادیق فعالیت‌های تحقیق و توسعه و اندازه‌گیری آن در آیین‌نامه اجرایی به جدیت دنبال شود.

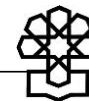
بند «ت»

• در جزء «۱»، عبارت مستقیم مبهم است. در بند بعدی نیز سرمایه‌گذاری غیرمستقیم آمده است که ابهام دارد. ضروری است در ابتدای قانون تعریف دقیقی از این مسئله ذکر شود.

• در جزء «۲»، عبارت «سرمایه‌گذاری مستقیم» مبهم است.

• همچنین در مورد عبارت آخر این بند یعنی «شامل صندوق‌های... و فناوری» ضروری است نهاد ناظر بر این مسئله ذکر شود. ممکن است صندوق جسورانه پوششی تأسیس شود و سپس منحل شود و محلی برای فرار مالیاتی مطرح باشد.

• همچنین از نظر مالیاتی، در حال حاضر که اعتبار مالیاتی بند «ب» این طرح در کشور اجرا نشده و از نحوه اجرای اعتبار مالیاتی هزینه‌محور تحقیق و توسعه تجربه‌ای به‌دست نیامده است، اعطای اعتبار مالیاتی بر روی سرمایه‌گذاری مستقیم و غیرمستقیم که فرایند پیچیده‌تر، دارای مصادیق متنوع‌تر و بار مالی بیشتر برای دولت است، لذا اجرای این سیاست به‌هیچ‌عنوان پیشنهاد نمی‌شود. برای مثال یک شرکت می‌تواند، سهام یک شرکت دانش‌بنیان را خریداری کند و از اعتبار مالیاتی آن بهره‌مند شود و سپس بعد از مدتی آن سهام را بفروشد. علاوه بر نکات مطرح شده ابهام‌های جدی در متن پیشنهادی این بند وجود دارد، عدم تعیین درصد اعتبار مالیاتی ناشی از سرمایه‌گذاری غیرمستقیم مورد جز «۲»

بند «ت» ماده (۱۱) دارای ابهام است و تعیین آن در آیین‌نامه اشکال قانونی دارد. همچنین استفاده مکرر از عبارت «و یا» در متن جز «۱» بند «ت» ماده (۱۱) متن مذکور را دچار ابهام کرده است.

پیشنهاد :

۱- تصویب بند «الف»

۲- ویرایش بند «ب»

۳- تصویب بند «پ»

۴- حذف بند «ت»

بند «الف»- تصویب بند.

بند «ب»- معادل هزینه انجام شده برای فعالیت‌های تحقیق و توسعه، به‌عنوان اعتبار مالیاتی با قابلیت انتقال به سنوات آتی به شرکت‌ها و مؤسسات متقاضی اعطا می‌شود و معادل آن از مالیات قطعی شده سال انجام هزینه مذکور یا سال‌های بعد کسر می‌شود. آیین‌نامه اجرایی **مشمول بر سرفصل هزینه‌های تحقیق و توسعه و نحوه اندازه‌گیری این بند** حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. مسئول نظارت بر اجرای این بند شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان است.

ماده (۱۲)

با هدف توسعه زیست‌بوم نوآوری و اقتصاد دانش‌بنیان در استان‌ها

الف) استانداران سراسر کشور موظفند با همکاری پارک‌های علم و فناوری داخل استان، منابع استانی و اختیارات خود را با اولویت تقویت فعالیت‌های نوآورانه و شناسایی و حل مسائل بومی و با استفاده از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، مراکز نوآوری دانشگاهی، کسب‌وکارهای نوآورانه و خلاق در استان به کار گیرند.

ب) سه جزء به‌عنوان جزءهای «۱۰»، «۱۱» و «۱۲» به بند «الف» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی

برنامه‌های توسعه کشور به شرح زیر الحاق می‌شود:

جزء «۱۰»- رئیس پارک و فناوری استانی با معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری یا وزیر بهداشت،

درمان و آموزش پزشکی متناسب با حوزه مربوطه،

جزء «۱۱»- رئیس مراکز نوآوری دانشگاهی با معرفی بالاترین مقام دانشگاه مربوطه،

جزء «۱۲»- نماینده اتحادیه دانشگاه‌های غیردولتی استان.

پ) یک جزء به‌عنوان جزء «۱۰» به بند «ب» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، به‌شرح زیر الحاق می‌شود:

بند «۱۰»- حمایت از توسعه و تجاری‌سازی فناوری‌های راهبردی برای رفع چالش‌های استان، ایجاد، توانمندسازی و توسعه شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری و واحدهای خلاق، تقویت فعالیت‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌های بزرگ اقتصادی استان و استفاده حداکثری از ظرفیت طرح‌های توسعه‌ای استانی و خریدهای دولتی در ارتقای بازار شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و فناور استان.

ت) در تبصره «۳» بند «ب» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور عبارت «و صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری موضوع ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» بعد از عبارت «صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی» الحاق می‌شود.

ارزیابی

بند «ب»- لازم به توضیح است در شورای برنامه‌ریزی استانی، رئیس دانشگاه مادر استان به نمایندگی از مراکز آموزشی و پژوهشی استان حضور دارد و حضور رئیس پارک علم و فناوری استانی به نمایندگی از مراکز فناوری استان کفایت می‌کند.

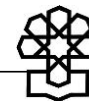
در بند «پ» انتهای متن، از عبارت شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور استفاده شده است. نظر به اینکه شرکت‌های دانش‌بنیان در ماده (۱) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسه‌های دانش‌بنیان مصوب ۱۳۸۹ تعریف مشخصی دارند لکن برای «شرکت‌های فناور» تعریف مشخصی ارائه نشده و در واقع نیز مصداقی ندارد.

پیشنهاد :	۱- تصویب بند «الف»
	۲- اصلاح بند «ب»
	۳- ویرایش بند «پ»
	۴- تصویب بند «ت»

بند «ب»- اصلاح بند.

ب) دو جزء به‌عنوان جزءهای «۱۰» و «۱۱» به بند «الف» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور به‌شرح زیر الحاق می‌شود:

بند «۱۰»- رئیس پارک و فناوری استانی با معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متناسب با حوزه مربوطه.

بند «۱۱»- رئیس مراکز نوآوری دانشگاهی با معرفی بالاترین مقام دانشگاه مربوطه.

بند «پ»- ویرایش بند.

پ) یک جزء به عنوان جزء «۱۰» به بند «ب» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، به شرح زیر الحاق می‌شود:

بند «۱۰»- حمایت از توسعه و تجاری‌سازی فناوری‌های راهبردی برای رفع چالش‌های استان، ایجاد، توانمندسازی و توسعه شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری و واحدهای خلاق، تقویت فعالیت‌های تحقیق و توسعه بنگاه‌های بزرگ اقتصادی استان و استفاده حداکثری از ظرفیت طرح‌های توسعه‌ای استانی و خریدهای دولتی در ارتقای بازار شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری استان.

ماده (۱۳)

با هدف توسعه ارتباط دانشگاه با صنعت، صنایع و واحدهای تولیدی دارای واحد تحقیق و توسعه که با یکی از واحدهای دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی مرتبط، با اولویت استان محل استقرار آن صنعت یا واحد تولیدی، تفاهمنامه همکاری منعقد نمایند، قراردادهای تحقیق و توسعه مربوط با این تفاهمنامه‌ها، شامل مزایای طرح شده در بند «ب» ماده (۱۱) این قانون نیز می‌گردند. همچنین تمامی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی موظفند کارگروه ارتباط با صنعت و معدن را با حضور نمایندگان صنعت و یا واحدهای تولیدی، با اولویت استان محل استقرار آن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی، تشکیل دهد.

ارزیابی

مشمول بند «ب» ماده (۱۱) این قانون برای دولت بار مالی ایجاد می‌کند. به دلیل اینکه تفاهمنامه‌ها ضمانت اجرایی ندارند در عمل این ماده بی‌تأثیر خواهد بود.

پیشنهاد: حذف ماده (۱۳)

ماده (۱۴)

به هیئت امنای دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی، جهاد دانشگاهی و پارک‌های علم و فناوری اجازه داده می‌شود تا در راستای تحقق و توسعه اهداف و مأموریت‌های علمی، آموزشی و پژوهشی از طریق توسعه منابع مالی و مدیریت متمرکز و یکپارچه سرمایه‌گذاری‌ها، دارایی‌ها، اموال و موقوفات (با رعایت موازین

شرعی)، «سازمان توسعه و سرمایه‌گذاری» وابسته به خود را تأسیس نماید.

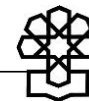
تبصره «۱» - سازمان توسعه و سرمایه‌گذاری با تصویب هیئت امنای و زیرنظر رؤسای دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی، جهاددانشگاهی و پارک‌های علم و فناوری فعالیت می‌کند و صد درصد (۱۰۰٪) مالکیت آن متعلق به آن دانشگاه، مؤسسه پژوهشی، جهاددانشگاهی و پارک علم و فناوری می‌باشد.

تبصره «۲» - درآمد سازمان توسعه و سرمایه‌گذاری منحصراً در راستای تحقق اهداف آن دانشگاه، مؤسسه پژوهشی، جهاددانشگاهی و پارک علم و فناوری صرف خواهد شد.

تبصره «۳» - اساسنامه این سازمان شامل ارکان، وظایف، اختیارات، نحوه فعالیت، مدیریت و نظارت در چارچوب این قانون، حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ارزیابی

- ارتباط این ماده با طرح جهش تولید دانش‌بنیان مشخص نیست. ثانیاً شرح وظایف و اختیارات آن هم احصا نشده است.
- ساختارسازی غیرضرور و تحمیل هزینه‌های اضافی بر دانشگاه از ایرادهای اساسی این ماده است.
- طبق ماده (۱)، قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه، دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی می‌توانند براساس اختیارات هیئت امنای خود را پیش ببرند. بنابراین نیازی به حکم قانونی در این خصوص نیست.
- نسبت این نهاد جدید با واحد ارتباط دانشگاه و صنعت در دانشگاه‌ها مشخص نیست و از این نظر کاملاً موازی‌کاری است.
- صندوق‌های پژوهش و فناوری موضوع ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۰ از جمله نهادهایی است که با مشارکت بخش خصوصی در کنار دانشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری ایجاد شده‌اند و نیازی به چنین سازمانی نیست.
- روند جهانی به سمت بهره‌مندی از ظرفیت بخش خصوصی است در صورتی که در این ماده پیشنهاد ایجاد یک سازمان با تشکیلات و منابع دولتی داده است.
- در این ماده باید ماهیت و نوع شخصیت حقوقی سازمان توسعه و سرمایه‌گذاری دانشگاهی معلوم شود برای مثال در قالب شرکت دولتی یا مؤسسه دولتی یا ... در غیر این صورت به دلیل عدم شفافیت مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است.

پیشنهاد : حذف ماده (۱۴)**ماده (۱۵)**

شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان یا اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل آنها، در موضوعات مرتبط با همان شرکت یا مؤسسه می‌توانند علاوه بر استفاده از وکلای دادگستری برای طرح هرگونه دعوا یا دفاع یا تعقیب دعاوی مربوط و همچنین موارد مصرح در ماده (۳۵) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱، از کارکنان خود با داشتن یکی از شرایط ذیل به‌عنوان نماینده حقوقی استفاده نمایند:

۱. دارا بودن یکی از مدارک کارشناسی یا بالاتر در رشته حقوق.

۲. دو سال سابقه کار قضایی یا وکالت یا مشاوره حقوقی به شرط عدم محرومیت قبلی از اشتغال به قضاوت یا وکالت.

تبصره- ارائه معرفی‌نامه نمایندگی حقوقی به مراجع قضایی الزامی است.

ارزیابی

مشابه این ماده در خصوص دستگاه‌های اجرایی در نظام حقوقی وجود دارد در ماده (۳۲) قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ آمده است که دستگاه‌های اجرایی می‌توانند نماینده حقوقی به دادگاه بفرستند. پس از تصویب این ماده سایر فعالان اقتصادی اعم از تولیدکنندگان و غیره هم مکرر طرح پیشنهاد داده‌اند که آنها نیز بتوانند نماینده حقوقی به‌جای وکیل به دادگاه بفرستند. وکالت امری تخصصی است و تسری امور مربوط به آن به سایر افراد حقیقی و حقوقی مشکل‌ساز است.

پیشنهاد : حذف ماده (۱۵)**ماده (۱۶)**

در راستای توسعه صنایع دانش‌بنیان مرتبط با انرژی‌های تجدیدپذیر و توسعه بازار برای این صنایع و تولید برق پاک در محل مصرف، صنایع با قدرت مصرف بیشتر از یک درصد (۱٪) مگاوات موظفند معادل یک درصد (۱٪) از برق (انرژی الکتریکی) مورد نیاز سالانه خود را از طریق احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر تأمین نمایند و این میزان در پایان سال پنجم حداقل به پنج درصد (۵٪) برسد. در غیر این صورت وزارت نیرو موظف است درصد ذکر شده از برق مصرفی این صنایع را با تعرفه برق تجدیدپذیر محاسبه نموده و از صنایع اخذ نماید. مبالغ فوق ضمن تفکیک از قبوض برق، به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) مستقیماً صرف

خرید تضمینی برق تجدیدپذیر می‌گردد، به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪) پس از واریز به حساب خزانه‌داری کل کشور به حساب معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری واریز می‌گردد تا صرف حمایت از آزمایشگاه‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان و شتاب‌دهنده‌ها و سایر موارد مرتبط با توسعه برق گردد و مابقی از طریق خزانه‌داری کل کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صرف پرداخت تسهیلات کم‌بهره به بخش خصوصی جهت احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر کوچک مقیاس گردد. صنایعی که ملزم به خرید برق در بورس انرژی هستند، می‌توانند درصد فوق را از برق تجدیدپذیر عرضه شده در بورس انرژی خریداری نمایند. آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون، توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با همکاری وزارت نیرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ارزیابی

سه‌م ۵ درصدی صنایع در تولید برق تجدیدپذیر طی ۵ سال امری ممکن و قابل اجراست که می‌تواند در راستای خودتأمینی بخشی از برق صنایع قلمداد گردد.

پیشنهاد می‌گردد طی این ۵ سال، این عدد طوری انتخاب شود که بر حسب میزان مصرف صنایع از بالا به پایین این حکم شامل اکثر صنایع انرژی‌بر کلان و خرد گردد.

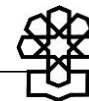
• در خط سوم آمده است: «در غیر این صورت وزارت نیرو موظف است درصد ذکر شده از برق مصرفی این صنایع را با تعرفه برق تجدیدپذیر محاسبه نموده و از صنایع اخذ نماید».

در این جمله مشخص نیست که اعمال تعرفه از چه زمانی شروع شود.

پیشنهاد: اصلاح ماده (۱۶)

اصلاحات ماده (۱۶)

در راستای توسعه صنایع دانش‌بنیان مرتبط با انرژی‌های تجدیدپذیر و توسعه بازار برای این صنایع، و تولید برق پاک در محل مصرف، صنایع با مصرف بیشتر از یک (۱) مگاوات طی ۵ سال (سال اول شامل صنایع بالای ۱۰۰ مگاوات، سال دوم شامل صنایع بالای ۵۰ مگاوات، سال سوم شامل صنایع بالای ۲۵ مگاوات و سال چهارم شامل صنایع بالای یک مگاوات) موظفند معادل یک درصد (۱٪) از برق (انرژی الکتریکی) مورد نیاز سالانه خود را از طریق احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر تأمین نمایند و این میزان در پایان سال پنجم حداقل به پنج درصد (۵٪) برسد. در غیر این صورت وزارت نیرو موظف است از سال اول، متناسب با عدم تحقق درصد تولید برق تجدیدپذیر ذکر شده، برق مصرفی این صنایع را با تعرفه

برق تجدیدپذیر محاسبه نموده و از صنایع اخذ نماید. مبالغ فوق ضمن تفکیک از قبوض برق، به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) مستقیماً صرف خرید تضمینی برق تجدیدپذیر می‌گردد، به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪) پس از واریز به حساب خزانه‌داری کل کشور به حساب معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری واریز می‌گردد تا صرف حمایت از آزمایشگاه‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان و شتاب‌دهنده‌ها و سایر موارد مرتبط با توسعه برق گردد و مابقی از طریق خزانه‌داری کل کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صرف پرداخت تسهیلات کم‌بهره به بخش خصوصی جهت احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر کوچک مقیاس گردد. صنایعی که ملزم به خرید برق در بورس انرژی هستند، می‌توانند درصد فوق را از برق تجدیدپذیر عرضه شده در بورس انرژی خریداری نمایند. آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون، توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با همکاری وزارت نیرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده (۱۷)

طرح‌های ویژه و حائز اهمیت فناورانه از طرف صندوق نوآوری و شکوفایی به شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان معرفی می‌شوند و در صورت تصویب در این شورا، سرمایه‌گذاری در طرح‌های مذکور در اولویت برنامه‌های نهادهای توسعه‌ای کشور و به صورت مستقیم قرار می‌گیرد و گزارش‌های فصلی در خصوص نحوه سرمایه‌گذاری در طرح‌های تصویب شده به شورا ارائه می‌گردد.

ارزیابی

- منظور از نهادهای توسعه‌ای و به صورت مستقیم در این ماده مشخص نیست.
 - هیچ ضمانت اجرایی برای این ماده در نظر گرفته نشده است.
- اگر منظور از نهادهای توسعه‌ای، دستگاه‌های اجرایی باشند، اخلاص در وظایف و برنامه‌های دستگاه تلقی می‌گردد.

پیشنهاد: حذف ماده (۱۷)

ماده (۱۸)

با هدف نظارت‌پذیری فعالیت سرمایه‌گذاری بانک‌ها در صورت مشارکت با صندوق نوآوری و شکوفایی در تأمین مالی، از شمول مفاد مواد (۱۶) و (۱۷) قانون رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱، استثناء می‌شود و بانک‌ها مجاز به سرمایه‌گذاری مشترک با صندوق نوآوری و شکوفایی در

طرح‌های مصوب شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان می‌باشند. بانک‌ها و صندوق نوآوری مکلف هستند حداکثر پس از هفت سال از تاریخ تأسیس، از شرکت سهامی موضوع این ماده، خارج شوند.

ارزیابی

نکته اصلی این است که نباید به صورت مطلق مجوز سرمایه‌گذاری داد و لازم است بانک مرکزی دستورالعملی برای این مشارکت بانک‌ها تدوین کند تا معلوم شود هر بانک چقدر می‌تواند سرمایه‌گذاری کند یا چه سهمی از پروژه را باید سرمایه‌گذاری نماید.

پیشنهاد: اصلاح ماده (۱۸)

اصلاحات ماده (۱۸)

با هدف نظارت‌پذیری فعالیت سرمایه‌گذاری بانک‌ها در صورت مشارکت با صندوق نوآوری و شکوفایی در تأمین مالی، از شمول مفاد مواد (۱۶) و (۱۷) قانون رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱، استثنا می‌شود و در چارچوب دستورالعمل بانک مرکزی مصوب شورای پول اعتبار، بانک‌ها مجاز به سرمایه‌گذاری مشترک با صندوق نوآوری و شکوفایی می‌باشند. بانک‌ها و صندوق نوآوری مکلف هستند حداکثر پس از هفت سال از تاریخ تأسیس، از شرکت سهامی موضوع این ماده، خارج شوند.

ماده (۱۹)

هزینه‌های اجرای این قانون از محل منابع حاصل از اجرای ماده (۳) این قانون و دیگر مواد آن، تأمین می‌شود.

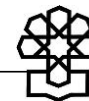
ارزیابی

مورد تأیید است.

پیشنهاد: تصویب ماده (۱۹)

ماده (۲۰)

معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مسئولیت پیگیری اجرای این قانون را برعهده دارد و گزارش آن را هر ۶ ماه به کمیسیون‌های آموزش، تحقیقات و فناوری، صنایع و معادن، اقتصادی و کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط‌زیست مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کند.

پیشنهاد : تصویب ماده (۲۰)

در ادامه این گزارش، موادی به‌عنوان مواد الحاقی برای رفع برخی خلأهایی که در زمینه استانداردها، دارای‌های ناملموس و ساماندهی آمار و اطلاعات دانش‌بنیان وجود دارد، پیشنهاد شده است.

ماده الحاقی (۱)**مقدمه توجیهی - در زمینه استاندارد**

مباحثی از قبیل به‌روزرسانی استانداردهای اجباری به‌ازای محصولاتی که فناوری‌ها منجر به بهبود کیفیت آنها شده‌اند (جهت ایجاد یک نوع فشار به شرکت‌های تولیدی مخصوصاً از نوع دولتی، به استفاده از فناوری‌های جدید و خروج از حالت منفعلانه و تولید محصولات سنتی) و ترویج استانداردهای اختیاری مبتنی بر تولید محصولات و خدمات فناورانه از جمله مواردی است که می‌تواند در تقویت تجاری‌سازی و تولید محصولات دانش‌بنیان مد نظر قرار گیرد. نه تنها تدوین استاندارد محصولات دانش‌بنیان بلکه ارتقای استاندارد برخی محصولات رایج نیز ممکن است منجر به ترویج استفاده از یک محصول جانبی دانش‌بنیان در محصول اصلی جهت دستیابی به استاندارد مورد نظر شود.

متن ماده الحاقی (۱) - معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور موظف است سالانه فهرستی از استانداردهای اجباری و اختیاری بین‌المللی مرتبط با محصولات دانش‌بنیان و سایر محصولاتی که فناوری منجر به بهبود و ارتقای کیفیت آنها شده را جهت به‌روزرسانی و تصویب به سازمان ملی استاندارد معرفی نماید.

ماده الحاقی (۲)**مقدمه توجیهی - در زمینه دارای‌های ناملموس**

یکی از موضوعات مهم شرکت‌های دانش‌بنیان بحث ارزش دانش فنی (که ماهیت غیرفیزیکی دارد) و دارای‌های ناملموس آنهاست به‌ویژه در اخذ تسهیلات از بانک‌ها بسیار تأثیرگذار است. لزوم پرداخت به این موضوع در طرح احساس می‌شود.

متن ماده الحاقی (۲)

با هدف ارتقای تولید محصولات دانش‌بنیان و رفع موانع معامله دارایی‌های فکری در راستای ارتقای فعالیت فناورانه کسب‌وکارهای دانش‌بنیان اقدامات زیر انجام شود:

الف) وزارت اقتصاد و دارایی با همکاری معاونت علمی ریاست جمهوری استانداردهای حسابداری دارایی‌های نامشهود را منطبق بر نیازها و الزامات شرکت‌های دانش‌بنیان، خلاق و نوآفرین به‌منظور ثبت ارزش دانش فنی ظرف سه ماه از تصویب این قانون اصلاح و ابلاغ نماید.

ب) آیین‌نامه ارزشگذاری دانش فنی و نحوه وثیقه‌گذاری دانش فنی شرکت‌های دانش‌بنیان در کارگروهی متشکل از وزارت صنعت، معدن، تجارت، وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور تهیه و ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران برسد. **تبصره «۱»-** تجدید ارزیابی ارزش دانش فنی شرکت‌های دانش‌بنیان، توسط کارشناس رسمی دادگستری دارای مجوز از کانون کارشناسان رسمی دادگستری یا کارشناس قوه قضائیه دارای مجوز از مرکز امور وکلا، مشاوران حقوقی و کارشناسان قوه قضائیه با تأیید معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، یا کارگزاران مورد تأیید معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور صورت می‌گیرد.

تبصره «۲»- دانش فنی تجدید ارزیابی شده قابلیت وثیقه‌گذاری برای دریافت خدمات مالی، اعم از اعطای وام و تسهیلات و صدور ضمانتنامه، نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، صندوق‌های دولتی و توسعه‌ای، صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق‌های پژوهش و فناوری را دارد.

ماده الحاقی (۳)

مقدمه توجیهی - در زمینه ساماندهی آمار اطلاعات دانش‌بنیان

• در حال حاضر، شورای عالی عتف براساس قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، وظیفه دارد عملکرد این قانون را به مجلس ارائه داده و منتشر کند. اما این شورا تنها متمرکز بر فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان است و نقش سایر فعالیت‌های دانش محور و فناورانه (کسب‌وکارهای نوپا) در اقتصاد دانش‌بنیان را پوشش نمی‌دهد و از این رو خلأ وجود داشته و عملکرد شورا به تنهایی کافی نیست.

• مرکز آمار نیز به استناد ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه، مکلف به انتشار آمار تحقیق و توسعه شده است و سایر فعالیت‌های تجاری و تولیدی دانش‌بنیان را پوشش نمی‌دهد.

• کارگروه توسعه تولید دانش‌بنیان تشکیل شده وفق ماده (۴۳) قانون رفع موانع تولید که دبیرخانه آن در وزارت صمت مستقر است نیز موظف به ارائه گزارش آمار عملکرد دستگاه‌های اجرایی در حوزه تولید، صادرات و واردات محصولات دانش‌بنیان است. همچنین این کارگروه باید گزارش نحوه اجرای برنامه توسعه تولید دانش‌بنیان را به شورای عالی عتف ارائه نماید اما عملکردی نداشته است.

بنابراین، تعیین یک متولی واحد و جلوگیری از پراکندگی آمار و تسهیل دسترسی به آن ضروری است.

متن ماده الحاقی (۳)

به منظور رصد مداوم پیشرفت‌های کشور، ایجاد شفافیت در آمار و اطلاعات و ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی در ارائه آمار و اطلاعات بهنگام اقتصاد دانش‌بنیان:

مرکز آمار ایران موظف است با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و دبیرخانه شورای عالی عتف به صورت سالانه آمارهای حوزه اقتصاد دانش‌بنیان را منتشر کند. آیین‌نامه طراحی، پیاده‌سازی و به‌روزرسانی «سامانه آماری اقتصاد دانش‌بنیان» از سوی مرکز آمار ایران با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و معاونت علمی و فناوری تهیه و توسط هیئت وزیران مصوب می‌شود. گزارش این سامانه هر ۶ ماه یکبار توسط مرکز آمار ایران به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌شود.

تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان تأمین اجتماعی و بانک مرکزی و معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری موظفند با اتصال به سامانه کارپوشه ایرانیان این امکان را فراهم بیاورند که در صورت درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی اطلاعات مربوط به آنها از طریق کارپوشه ایرانیان در اختیار دستگاه متقاضی اطلاعات قرار گیرد.

جمع‌بندی و پیشنهاد

با توجه به اهمیت موضوع تولید دانش‌بنیان، وجود قانونی که بتواند فعالیت‌های دانش‌بنیان در کشور را نظام‌مند کرده، باعث ایجاد هم‌افزایی نهادی، تسهیل فعالیت‌های این حوزه به کمک زیرساخت‌های قانونی، تطبیق قوانین با شرایط و الزامات توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان، شفافیت و تفکیک وظایف و اقدامات و تقویت امکان نظارت و پاسخگویی نهادهای متولی شود ضروری است. لذا تصویب این طرح مشروط به اصلاح و یا حذف برخی مواد پیشنهاد می‌شود.

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، ۱۳۹۸.
۳. قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، ۱۳۹۴.
۴. قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، ۱۳۸۹.
۵. قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، ۱۳۹۶.
۶. آیین‌نامه ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود، مصوب هیئت وزیران، ۱۳۹۵.
۷. آیین‌نامه حمایت از شرکت‌های نوپا، مصوب هیئت وزیران، ۱۳۹۸.
۸. برنامه توسعه تولید دانش‌بنیان، مصوب هیئت وزیران، ۱۳۹۴.

شماره مسلسل: ۱۷۳۶۶-۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر درباره: «طرح جهش تولید دانش‌بنیان»

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه توسعه فناوری و تجاری‌سازی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: سهیلا خردمندنیا، شاهین جوادی

مدیر مطالعه: سهیلا خردمندنیا

همکاران: حسین نصیری (دفتر مطالعات آموزش و فرهنگ)، محمد بختیاری علی‌آباد (دفتر مطالعات

اجتماعی)، حسین رجب‌پور (دفتر مطالعات اقتصادی)، حسین محمدی احمدآبادی (دفتر مطالعات حقوقی)

ناظر علمی: محمدحسن معادی رودسری

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. جهش تولید دانش‌بنیان

۲. کسب‌وکارهای نوپا

۳. دانش فنی

۴. دارایی‌های فکری

۵. تحقیق و توسعه

۶. معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۱۰/۱۲